

Székelyi Éva

Alapanyagok beszerzésének lehetőségei és raktározási módok

 NSZFI
NEMZETI SZAKKÉPZÉSI
ÉS FELNŐTTKÉPZÉSI INTÉZET

A követelménymodul megnevezése:
Népi kézműves vállalkozás működtetése

A követelménymodul száma: 1004-06 A tartalomlelem azonosító száma és célcsoportja: SZT-039-30

ALAPANYAGOK BESZERZÉSÉNEK LEHETŐSÉGEI ÉS RAKTÁROZÁSI MÓDOK

ESETFELVETÉS – MUNKAHELYZET

Ön a kosárfonó és fonott bútor-készítő vállalkozásán keresztül egy nagy megrendelést kap. A megrendelés több fajta termék elkészítésére szól. Készítsen asztali kenyeres, kínáló kosarat, készítsen kisebb és nagyobb méretű ruháskosarat, bevásárlókosarat, Békési karosszéket, húzott oldalú kosarat fehér hántolt vesszőből és hántolatlan vesszőből gazdasági kosarat, tarisznyakosarat, magtartókat.

A megrendelés teljesítéséhez ismerni kell a felhasználható anyagok tulajdonságait, minőségét.

1. ábra. Húzott oldalú kosár fehérre hántolt vesszőből

SZAKMAI INFORMÁCIÓTARTALOM

A kereskedelmi tevékenységet folytató vállalkozásoknál a beszerzés és az értékesítés egymástól elválaszthatatlan, kölcsönhatásban levő tevékenységek.

A beszerzés az értékesítéshez szükséges alapanyag biztosítását jelenti, míg az értékesítés a tényleges értékesítési munka, ahol arról kell dönteni, milyen formában történik az áru eljuttatása a vevőhöz.

Ha nem vagyunk tisztában azzal, milyen tárgyak milyen mennyiségű anyagból készülnek, és ennek hiányában rendelünk, akkor gazdaságilag kerülünk veszteséges helyzetbe. Ahhoz, hogy gazdaságosan, jól működjön vállalkozásunk, a marketing tevékenység során bemutatott árukészletnek el kell készíteni a méret és súly táblázatát. Tehát az alapanyag, a termelés, a készáru kölcsönhatásban vannak egymással. A mesterség gyakorlása szinte lehetetlen a pontos anyagismeret nélkül, mivel az anyag és a készáru között párhuzam van, amitől nem lehet eltekinteni.

A természetben található szálás anyagok közül a lágyszárú anyagok beszerzése többnyire nem kereskedelmi úton történik, leginkább a készítő saját használatra maga gyűjti, bizonyos esetekben termeszt is.

A kosár és fonott-bútorkészítő lehet, hogy termeszt saját használatra, de vásárolhatja is ugyanis a mesterséget kíséri egy **termesztői alapanyag** előállító tevékenység.

2. ábra. Fűz barkavirágzatban

Nézzük meg hogyan is jutott régen a kosarat fonó ember alapanyaghoz. Mit használt fel?

Felhasználta a természetes körülmények között élő füzeket, ezért hívjuk vadon termő füzeknek; termőterületeket vad füzeseknek. Az ország hegyes vidékeinek kivételével szinte mindenhol valamilyen formában előfordult. Őszi lombhulláskor kezdték szedni (gyűjteni) az ősszel megszedett vesszőt nyitott helyen eltárolták tavaszig így megőrizte rugalmasságát. Tavasszal kezdődtek a földeken a munkák a kosármunkákat csak télen ennek hiányában készítették.

Napjaink kosárfonó mestere más módon jut alapanyaghoz, ha termőterülettel és a megfelelő feltételekkel rendelkezik, termesztheti, ha nem állnak rendelkezésére a feltételek természetőről vásárolja.

3. ábra. Botvesszőnek és támlázónak használható fűz gyűjtése

Ahhoz, hogy teljesen tisztába legyünk a termesztés megkezdésekor a termesztés feladataival, hosszasan kell tanulmányozni a termesztésével kapcsolatos tudnivalókat. Ha termesztőtől vásárolunk, akkor az anyag és gyártásismeret szempontjából kell felkészültnek lenni. Tisztába kell lenni a minőségi kategóriákkal a feladathoz megfelelő minőséggel. Ismernünk kell a fűz termesztésének folyamatát.

Az alapanyagok beszerzése a munkához való biztosítása, tárolása, raktározása a mesterségek gyakorlásának legfontosabb, legsajátosabb feladata. Az alapanyag termesztése, beszerzése, gyűjtése több szempontból is nagy felelősséget ruház a mesterre. A nem megfelelően kiválasztott alapanyag kihat az egész éves feldolgozásra.

Ahhoz, hogy a mesterséget gyakoroljuk, termesztőtől vásárolunk alapanyagot. Az alapanyag termesztése, a megtermelt vessző feldolgozása nagyon hosszadalmas és fáradtságos munka. Az alapanyag önmagában is nagy értéket képvisel, ezért minden szál vesszőre a felhasználás közben nagy gondot kell fordítani.

Nézzük meg a vesszőtermesztés feladatait!

- Mielőtt megtörténik a fűztábla kijelölése, alkalmassági vizsgálatot kell végezni.
- Talajművelés, talajlazítás.
- Talajtrágyázás.

Az amerikai fűznek hazánkban nincs magtermése, ezért szaporítása dugványozással történik.

4. ábra. Dugványok kötegelése

A dugványokat nagy körültekintéssel választják ki az anyatövekről és használják fel telepítésre, vagyis a fűztelepek létesítésére. Az egyéves vesszők közepéből vágják ki a 20–25 cm hosszú 6–8 mm-es, ceruza vastagságú dugványokat.

A dugványozás ideje az őszi fagyok megkezdése előtti vagy a téli fagyok elmúlása utáni, de még a kitavaszodás előtti időszak.

A telepítés megkezdése előtt ki kell jelölni 70 cm-es távolságokban a sorok helyét, amelyekbe egymástól 14,5 centiméternyire, kézi erővel kell a dugványokat teljes hosszukban a talajba nyomkodni.

A fűznek növény és állati kártevői egyaránt vannak.

Növényi kártevők

A gyomnövények a fűztelep tápanyagainak elvonásával, a vesszők beárnyékolásával, elpusztításával és a feldolgozási munkák nehezítésével okoznak kárt.

Az állati kártevők

A fűztelepek sokféle állatnak biztosítanak életteret. Emlősök madarak, rovarok és lepkék táplálékaul szolgálnak fiatal és idősebb növények.

A kártevők elleni védekezés a fűztelepek életének meghosszabbítása a minőségi termés elérése érdekében a következők miatt történik.

A kártevők elleni védekezés módjai:

- gépi és kézi kapálás,
- égetés (nagy szakértelmet és gondoskodást igényel, ennek hiányában tű pusztulás következhet be),
- rotációzás és tárcsázás,
- kémiai módszerek.

Ha bármilyen kártevő megjelenik a fűztáblán, ennek kártételi következményei a fűzvesszőt károsítják!

A fűztelepek leggyakoribb károsodásai:

- gyökérvárosítás,
- tuskón okozott kár,
- hajtásokon gyakori letörés (ormányos bogarak kártétele)
- vesszőkárok,
- gubacs,
- körös gyűrű,
- hámozás,
- csipkésítés,
- szabálytalan rágás.

A fűzvessző nyese betakarítása. A vessző hántolása és szárítása.

A fűzültetvény letermelését csak biológiai érettség elérését követően szabad megkezdeni, amikor a fűz teljes fásodása és a lombzat lehullása bekövetkezett. A vesszővágás ideje egészen a nedvkeringés megindulásáig tart. Ha magunk termeljük a vesszőt, akkor többnyire hagyományos kézi munkaeszközökkel végezzük a letermelést, kacorkés, metszőolló, és fejszekap (felcserkapa) segítségével.

A nagyobb ültetvényeken célgépekkel dolgoznak.

A letermelés után a gatz kirázzák, kévényi mennyiséget összegyűjtenek, egy szál vesszővel gúzskötéssel összefogják, bekötik. Egy kéve 30–40 cm átmérőjű vesszőköteg, melynek súlya nyers állapotban 10–15 kg. A bekötött kévéket rakásokba összehordják, kb. 20–25 kéve egy rakás.

A letermelt fonóvesszőt tároló helyre hordják, hogy bármikor feldolgozhasák. A tárolási helyet egyengetni, gatzalanítani kell. A letermelt vessző nedvességtartalma nagyon magas, ezért célszerű kúpokba rakni. A kúpok a tövükkel földre állított, hegyükkel egymásnak döntögetett kévékből készülnek.

A jól tárolt zöldvessző a minőségét 1–2 évig is megőrzi és ezzel a feldolgozás egész évben biztosítható.

A fűztelepről beszállított vesszőanyag nem tiszta, gyomokkal, idegen anyagokkal kevert, különböző minőségű és hosszúságú vesszőkből áll. Az ilyen anyagot **osztályozatlan zöldvesszőnek** nevezik.

Az osztályozás munkafolyamatában a zöldvessző tisztítása, hosszúság, vastagság és minőség szerinti szétválogatása történik az alábbi szempontok szerint:

- osztályozott zöldvessző, fonóvessző,
- szétválogatott, megtisztított, 20 cm–ként növekvő hosszakban bekötegetelt vessző 80 cm–től 240 cm feletti hosszúságig),
- zöld sínvessző,
- zöld botvessző,
- fonórózse,
- rózse .

A fűzvessző száradása a sejtnedvesség párolgása folyamán súlyvesztést okoz. 1kg légszáraz, hántolt vessző előállításához 4–5 kg hántolatlan zöldvessző szükséges.

A fűzvesszőt hántoltan többnyire barnára főzöten használjuk fel, de lehet még fehérre nedvében hántolni (ez mindenképpen kézi munka).

Ahhoz, hogy barna vesszőt nyerjünk, a vesszőről a háncreteget el kell távolítani. Ezt főzéssel gőzöléssel lehet megoldani. A főzéstől a vessző szép pirosas–barna, ill. vöröses–barna színt kap.

A hántolás után a vesszőket még nedvesen, hosszúságuk szerint újra kell osztályozni és kötegelni, majd kis csomókban, baticákban szárítani. A szárítás történhet természetes szabadlevegőn és mesterséges fűtött eljárással.

5. ábra. Baticák

Hántolás és szárítás után a vessző színe előjön. Akkor száraz a vessző, ha reccsenéssel pattan.

A fűz más szempontból is hasznos növény, mert a hántolt vessző előállítása során a melléktermékként visszamaradó héj, illetve hánccs többféle módon is felhasználható.

A fehérvessző hántolásakor keletkezett hosszú hánccsokból készítették hajdanán az ételszállító cserépfazekakra és korsókra a kantárt. A kisebb hánccsokat megszárazítják, és szalicil előállításra használják fel. A főzés utáni hántoláskor keletkezett hánccson laskagombát termesztettek, de komposztálják és a talajra védőrétegnek terítik.

Ha valaki vesszőtermesztéssel foglalkozik, ennél lényegesen több tudományra van szüksége. Ahhoz, hogy vállalkozásunk számára megfelelő és jó minőségű alapanyagot biztosítsunk, a fenti szempontokat tudni kell. Tudomásul kell venni, hogy ez az alapanyag – úgy ahogy az később a fonási műveleténél – szálanként kerül feldolgozásra, nagyon hosszú fáradságos folyamaton keresztül szálanként válik alapanyaggá.

Fűz termesztéssel foglalkoznak az Alföldön, a Kisalföldön, a Dunántúlon, szinte az egész országban és az ismert helyeken többnyire megrendelés után beszerezhető.

Megrendelni vagy egész évre érdemes, vagy nagyobb feladathoz. Csak minőségi, I. osztályú anyagot vásároljunk, a további válogatásnál osztályozásnál úgymint előkerül a II. osztályú anyag is, melynek aránya 1kg-ként 10–15 %.

Összefoglalva vásárolhatunk:

- fehérre hántolt fehérfonó vesszőt,
- főzött barnafonó vesszőt,
- hántolatlan zöldfonó vesszőt,
- hántolt sin vesszőt,
- főzött bot, támlázó és pálcázó anyagokat.

6. ábra. Vesszőkötegek raktározásra előkészítve méretek szerint

Az alapanyagok, segédanyagok, eszközök beszerzésének folyamata kereskedelmi tevékenység, melyben a beszerzett áru eljut a vevőig.

A vállalkozás érdekében fontos döntés, hogy beszerzési források közül melyik a legmegfelelőbb.

A megfelelő döntés meghozatalával megtörténhet a beszerzés, ez egy áruforgalmi tevékenység. **Az áruforgalmi tevékenység szakaszai:**

- az áru beszerzése,
- az áru készletezése,
- az áru tárolása,
- az áru feldolgozása,
- az áru értékesítése.

Ennek a tevékenységnek legfontosabb része a beszerzés, a megbízható partner megtalálása és kiválasztása. A beszerzésen keresztül biztosítjuk a folyamatos előállításához, termeléshez legfontosabb alapanyagokat, segédanyagokat, eszközöket. Az áruforgalmi tevékenység második szakasza az áru készletezése, a raktárkészlet megvizsgálása, az anyagszükséglet felmérése. Folyamatának elemei harmonikusan illeszkednek egymásra, az anyagszükséglet jelzése a beszerzési igény kidolgozása, beszállítónkénti bontása, megrendelések továbbítása, alapanyag beszállítása a raktárba, készletgazdálkodási nyilvántartás vezetése, a termelés kiszolgálása.

Az áru beszerzésének főbb lépései:

- a várható forgalom, az esetleges megrendelések figyelembe vétele,
- a meglévő készlet nagysága,
- az utánpótlási idő (mennyi idő múlva lehet újból anyagot rendelni),
- a beszerzési lehetőségek köre, a beszállítók köre – esetleg versenyeztetése (van-e másik szállító is az adott árura),
- a vállalkozás pénzügyi helyzete (a befektetésre szánható pénzeszközök).

1. A beszállítók kiválasztása

- A szállító lehet közvetlenül a termelő, de lehet nagykereskedő is.
- Üzletkötőkön keresztül, de történhet interneten is.

2. A választás szempontjai:

- az áru minősége, az ára
- utánpótlási idő
- a kiszállítás módja
- fizetési feltételek /készpénz, átutalás, fizetési határidő/
- engedmények / nagyobb megrendelés esetén/

3. A megrendelés lehetőségei

Első lépés az üzleti megbeszélés, ahol az áruk mennyiségének, összetételének pontos meghatározása és a pénzügyi rendezés módjának rögzítése, valamint ennek szerződésben való leírása történik.

- Interneten (kapcsolat kialakítása, megrendelés)
- Az áruk megrendelése történhet személyesen, szóban
- Írásban, Interneten

A szóbeli megrendelést minden esetben, írásban is meg kell erősíteni.

4. A megrendelés tartalma

- Megrendelő neve és adatai.
- Szállító neve és adatai.
- A megrendelt áru tételesen, méret, minőség, ár szerint, mennyiséget megjelölve.
- A szállítás helye és ideje.
- Áruszállítási határidők.
- A minőségi kifogások bejelentésének lehetősége.

Mindig csak utólag derül ki, hogy jó volt-e a beszerzés .

5. Pénzügyi lebonyolítás

A beszerzés pénzügyi lebonyolítása történhet készpénzes fizetéssel, átutalással, csekkel, bankkártyával, elektronikus úton. Az utóbbiak feltétele a bankszámlával való rendelkezés.

6. Az áru mennyiségi, minőségi átvétele
7. A számla ellenőrzése
8. Kifizetés a beszállítónak

A kosárfonó és fonott-bútorkészítő, a gyékény-, szalma- és csuhéjtárgykészítő vállalkozások beszerzési módjai, lépései nem sokban különböznek a más tevékenységek, vállalkozások beszerzéseitől. A szükséges alapanyagokat legtöbbször maguk szerzik be, különböző helyekről, főleg hazai székhelyű kereskedőktől, alapanyag termelőktől. Néhányan maguk termelik meg az alapanyagokat, illetve maguk gyűjtik be és készítik elő a munkához.

Összefoglalás

A kosárfonó és fonott bútorkészítő és a gyékény, szalma, csuhé feldolgozó mesterséghez felhasználható alapanyagok beszerzése teljesen egyedi jellemzőkkel rendelkezik, úgy féleség, minőség és mennyiség szempontjából is. Az alapanyagokat további felhasználásra szerzik, be többnyire akkor is kis mennyiségben. A kosárfonó és fonott bútorkészítő szakma alapanyagának előállítására hosszadalmas, nagy tudást, gyakorlatot és felkészülést igényel. A megvásárolt anyag akkor lesz igazán érték, ha felhasználásnál, takarékosan jól megfontoltan bánunk vele. Az eszköz igényük is egyedi megrendelés útján teljesíthető.

TANULÁSIRÁNYÍTÓ

Az alapanyagok beszerzése a feladatokhoz való biztosítása nagy szakmai tudást biztos döntéseket feltételez. A személyes kapcsolatok kialakítása a megbízható alapanyag beszerzésének egyik legfontosabb feltétele. Ha az esetfelvetés munkahelyzet feladatot vizsgáljuk, a feladatban el van rejtve mind három beszerezhető formájában a fűz vessző tulajdonságai. Nagyon fontos a feladat teljesítéséhez a fűz vesszők hosszúság szerinti osztályozása. Ismerni kell a különböző hántolási módokat, a hántolatlan zöldvessző felhasználhatóságát, tárolását. A beszerzett anyag érkeztetését, készletezését, tárolását.

MUNKKANYAG

ÖNELLENŐRZŐ FELADATOK

1. feladat

A fűz vessző beszerzését milyen beszerzési csatornán keresztül tudjuk megoldani?

---

2. feladat

Ismertesse a fűz termesztésfolyamatát!

---

3. feladat

Ismertesse a fűz feldolgozási folyamatát!

---

4. feladat

Írja le az esetfelvetésben megjelölt feladatokhoz milyen alapanyagok beszerzését tartaná indokoltnak?

---

5. feladat

Az itt bemutatott kosár súlya mennyit nyom kész állapotban? Mennyi fűz vesszőt használ fel hozzá?

7. ábra

MEGOLDÁS

1. feladat

Az alapanyagok beszerzése a munkához való biztosítása tárolása, raktározása a mesterségek gyakorlásának legfontosabb legsajátosabb feladata. Az alapanyag termesztése, beszerzése, gyűjtése több szempontból is nagy felelősséget ruház a mesterre. A nem megfelelően kiválasztott alapanyag kihat az egész éves feldolgozásra. Tehát az alapanyag, a termelés, a készáru kölcsönhatásban vannak egymásra. A mesterség gyakorlása szinte lehetetlen a pontos anyagismeret nélkül mivel az anyag és a készáru között párhuzam van, amitől nem lehet eltekinteni.

2. feladat

A fűztábla kijelölése előtt megtörténik, alkalmassági vizsgálatot kell végezni. Ezután következik a talajművelés talajlazítás, majd a talajtrágyázás. Az amerikai fűznek hazánkban nincs magtermése, ezért szaporítása dugványozással történik. A dugványokat nagy körültekintéssel választják ki az anyatövekről és használják fel telepítésre a fűztelepek létesítésére. Az egyéves vesszők közepéből vágják ki a 20–25 cm hosszú 6–8 mm-es, ceruza vastagságú dugványokat.

3. feladat

Az osztályozás munkafolyamatában a zöldvessző tisztítása, hosszúság, vastagság és minőség szerinti szétválogatása történik az alábbi szempontok szerint:

- osztályozott zöldvessző, fonóvessző
- szétválogatott, megtisztított, 20 cm-ként növekvő hosszakban bekötegetelt vessző 80 cm-től 240 cm feletti hosszúságig)
- zöld sínvessző
- zöld botvessző
- fonórózse
- rózse

A fűzvessző száradása a sejtnedvesség párolgása folyamán súlyvesztést okoz. 1 kg légszáraz, hántolt vessző előállításához 4–5 kg hántolatlan zöldvessző szükséges.

A fűzvesszőt hántolta többnyire barnára főzöten használjuk fel, de lehet még fehérre nedvében hántolni (ez mindenképpen kézi munka).

Ahhoz, hogy barna vesszőt nyerjünk, a vesszőről a háncsréteget el kell távolítani. Ezt főzéssel gőzöléssel lehet megoldani. A főzéstől a vessző szép pirosas-barna, ill. vöröses-barna színt kap.

A hántolás után a vesszőket még nedvesen, hosszúságuk szerint újra kell osztályozni és kötegelni, majd kis csomókban, babicákban szárítani. A szárítás történhet természetes szabadlevegőn és mesterséges fűtött eljárással.

Hántolás és szárítás után a vessző színe előjön. Akkor száraz a vessző, ha reccsenéssel pattan.

---

4. feladat

Az esetfelvetés munkahelyzetnél megjelölt megrendeléshez a következő fajtájú, méretű és minőségű anyagokat kell biztosítani:

1. hántolt barna fűz 80 cm. I oszt.
2. hántolt barna fűz 160 cm I oszt.
3. hántolt barna fűz. 120 cm. I oszt.
4. hántolt barna fűz. 180 cm. 140 cm. 120 cm. botvessző és támlázó anyag szükséges
5. fehérre hántolt fűzvessző 140 cm (bevásárló kosár)
6. hántolatlan zöldvessző 160cm. 140 cm.

Minden kosártípushoz megfelelő fenékkaró anyagot kell rendelni.

---

5. feladat

8. ábra

A bemutatott kosár kész súly 120 dkg, a felhasznált anyamennyiség kb. 135 dkg.

---

6. feladat

Fonodások Bt.

Tiszafüred

Halász u. 6.

3425

Tárgy: Árajánlat kérése.

Tisztelt Károlyi Péter!

A telefonon történt megbeszélésünk értelmében árajánlatot kérek hántolt barnavesszőre:

80 cm. – 160 cm. ig. I osztályú minőségben.

Hántolatlan zöldvesszőre.

80cm.– 180 cm. ig. I osztályú válogatott minőségben.

Sin vesszőre csavaró sin minőségben.

Amennyiben kérdése van a következő az elérhetőségem: Tel.:00 36 346 fonodások@gmail.com

Az árajánlatot 2010. 11. 30 várom e-mailben, vagy postán a következő címre: Kovács Béla kosárfonó 2221 Galgamácsa, Tó u. 34.

Galgamácsa, 2010. 11. 20

Tisztelettel: Kovács Béla kosárfonó

MUNKKANYAG

RAKTÁROZÁS

ESETFELVETÉS – MUNKAHELYZET

Nagyobb mennyiségű fonó vesszőt vásárolt vállalkozása részére a megrendelt áru elkészült és az Ön vállalkozásának rendelkezésére áll megérkezik telephelyére, hogyan milyen módon kezdi meg a megrendelt áru raktározását. Az elraktározott vesszőből hamarosan készáru lesz, milyen módon oldja meg a készáru raktározását.

9. ábra. A feldolgozásra váró fűz vesszők

SZAKMAI INFORMÁCIÓTARTALOM

MI A RAKTÁR?

A raktár a vállalkozásnak az a része, mely alapanyagokat, félkész illetve kész termékeket biztonságosan tárolja, és megfelelő információt hordoz, ill. szolgáltat az alapanyag a felhasználás és a kész termékek között.

A kézműves vállalkozások tárolási és raktározási tevékenységét elsősorban meghatározza az alapanyag jellege, minősége. Komplex létesítményeket ritkán alkalmaznak. Egyedi a raktározás, legtöbbször megrendelésekre dolgoznak, csak a szükséges anyagokat rendelik meg. A tárolásra csak azok alakítanak ki helyiséget, raktárt, akiknek előre be kell szerezni az alapanyagot, mint pl. a fűz vesszőt, a gyékényt, a szalmát, a csuhét. A raktározás a kis mennyiségű áru huzamosabb ideig történő készletezése. Mindig a beszerezhető anyagokhoz igazodik.

Csak tárolási feladatot nagyon ritkán lát el, tehát nagyobb tömegű alapanyagot és készárut nem készletez.

Mi a raktár szerepe?

- A fogyasztás, hiánypótlás és termelés között áthidaló funkció.
- Biztosíték nyersanyag szempontjából a folyamatos munkaellátáshoz (nagyobb megrendelés esetén).
- Segítség az előre nem látható események kiküszöbölésére (áremelkedés, szállítási gondok).

Raktárral és raktározással szembeni követelmények:

- Védje meg a tárolt árumennyiségét és annak minőségét.
- Korszerű tárolást tegyen lehetővé.
- Megfelelő módon biztosítsa a termelést.
- Biztonságos legyen.

10. ábra. Készáruraktár

Raktározással kapcsolatos feladatok:

- Az áru mennyiségének a megóvása a különböző károktól (tűz, törés).
- Mechanikai igénybevételek pl. ejtés, ütközés, buktatás, nyomás, rázás.
- Klimatikus igénybevételek pl. hőmérséklet (ha túl magas vagy túl alacsony), a levegő páratartalma, légköri szennyeződések, napfény (ultraibolya sugárzás).
- A jogtalan eltulajdonítás megakadályozása.
- Az áru minőségének megóvása az áru jellegétől függően.

A kosárfonó és fonott bútorkészítő és a lágyszárú szálás anyagokat feldolgozó mesterségek a következő raktározási formákat igénylik.

- A – Alapanyag raktár
- F – Félkész áruraktár
- K – Készáru raktár

A raktározási formákat lehet még csoportosítani:

- A tárolt áruk jellege, melynek a legnagyobb jelentősége van (súly, terjedelem, érzékenység, veszélyesség, tartósság).
- A nemzetgazdasági ágazat (ipari raktárak, mezőgazdasági, kereskedelmi, közlekedési raktárak).
- Az elosztási folyamatban betöltött szerep szerint (fogyasztási cikk, kereskedelmi, termelőeszköz, hulladék).

A RAKTÁROZÁS KÖVETELMÉNYEI ÉS FELTÉTELEI

1. A raktározási terület megválasztása

A raktározási és raktárhelyiséget a munkavédelmi és tűzrendészeti követelmények figyelembevételével kell kijelölni. Az alapanyagokat lehetőleg teljesen külön tároljuk, de mindenképpen elkülönítve a készárutól.

A fonóanyagok és a fonott áru is tűzveszélyes anyagok ezért tiltó táblákkal kell felhívni a figyelmet a nyílt láng mellőzésére. A tűzoltó eszközöket és berendezéseket könnyen hozzáférhető helyen és üzemképes állapotban kell tartani.

2. Az alapanyagok bekötegelt vesszők tárolása raktározása

Az alapanyagokat szellős száraz helyen tároljuk. Ez nagyon fontos az állagmegóvás miatt. Ha fűvesszőt tárolunk egy-egy rakatban, csak azonos minőségi osztályú, hosszúságú vesszőt lehet tárolni. A rakatokat úgy kell párhuzamosan soronként elhelyezni, hogy közöttük 2,5–3 méter széles közlekedési út maradjon. A szellőzés miatt fontos, hogy a rakatok egymástól 50 cm. távolságra legyenek.

A fehérre hántolt vesszőt a napfénytől védeni kell, mert megsárgul, a tároló helyiséget sötétítő függönnyel kell ellátni.

3. A késztermék raktározása

A fonott anyagok és a kosarak nagyobb nyomásra deformálódhatnak. Sajátosságuk, hogy viszonylag nagy teret igénylő darabok, de nagyon könnyű, de kevés darab is nagy helyet foglal el. Ezért a kosarakat egymással szembefordítva, összeigazítva nem színeződő spárgával, zsineggel kell összekötni. A raktározásnál ügyelni kell arra, hogy a termékek termékcsoportonként legyenek tárolva.

A készáru tárolási módok:

- állványon történő tárolás
- polcos-állványos tárolás

11. ábra. Készáru raktározás rendezésének folyamata

A gyékény, a szalma és a csuhé tárolására is ugyanezek a feltételek vonatkoznak, ha raktárhelyiségben tároljuk az anyagokat és a készárut. Nagyon fontos tudnivaló, hogy kalászos gabona (ha a magokat nem csépezték ki) megfelelő kezelés nélkül (fagyasztás, vegyszeres kezelés) ellepi a gabona moly, ezért mielőtt kialakulna, kezelni kell. Tárolás közben rendszeresen ellenőrizni, illetve a megfelelő vegyszereket alkalmazni kell.

A raktárban a következő feladatok lehetségesek:

- a felelős személyek kijelölése,
- raktári rend meghatározása,
- teherbírás meghatározása,
- vagyon- és tűzvédelmi teendők,
- baleset elhárítás és egészségvédelem szabályainak a meghatározása ,
- az egyenletes forgás biztosítása, vagy a raktárból az eladótérbe mindig a régebbi árukat kell kihelyezni,
- az áruk elhelyezését befolyásoló tényező az áruk jellege.

A raktári tranzakciók irányítását lehet számítógépes programmal végezni, de lehet hagyományos módon is irányítani. Nagyon fontos a precíz, naprakész irányítás, a folyamatok vezénylése, az aktuális állapotok regisztrálása, melyekben megjelenik a nyersanyag, vagy raktári száma, a megrendelt áru súlyának mennyisége, a rendelésnek a termelésbe való átvitele.

Összefoglalás

A raktározás fogalmából következően a raktárak olyan létesítmények, amelyek az áruk minőségét és mennyiségét veszteség nélkül megőrzik, befogadóképességük, valamint mozgatási rendszerük teljesítőképessége lehetővé teszi a szükség szerinti ki- és betárolást. A raktárak, raktározás, nem feltétlenül épületek, hanem komplex létesítmények és folyamatok, amelyeknek sajátos belső folyamatuk van.

Összefoglalásként válasz az esetfelvetés munkahelyzetre

Megkeresném a raktározásra alkalmas száraz szellős helyiséget. Berendezném rakodólapokkal a párhuzamosan elhelyezett sorok között 2–3 m távolságot tartva a raklapok között tűzbiztonsági okokból 50 cm elhelyezve nagyság szerint a legnagyobb mérettel kezdve eltárolnám az anyagot. A készárúnak állványos, polcos rendszert elhelyezve kisebb nagyobb polcközökkel, hogy biztosítva legyen a tárolás az áruk védelme.

TANULÁSIRÁNYÍTÓ

1. feladat

Mi a legfontosabb követelmény a raktárral szemben?

---

2. feladat

Mi a raktár funkciója? Egészítse ki a szöveget!

A raktározás két alapvető funkciója a _____ és az _____. A tárolási funkció a raktározást megelőző fázisban létrehozott termékek _____elhelyezését, míg az ellátási funkció a következő felhasználási fázis igényei szerinti áru _____bocsátását jelenti.

3. feladat

Milyen raktározási formákat igényel a kosárfonó és fonott bútor készítő és a gyékény, szalma, csuhé feldolgozó?

---

4. feladat

Hogyan helyezné el a következő alapanyagokat és késztermékeket a raktárban?

vessző, fonott kosarak, gyékény, szalma, csuhéj

MEGOLDÁSOK

1. feladat

A raktározási és raktárhelyiséget a munkavédelmi és tűzrendészeti követelmények figyelembevételével kell kijelölni. Az alapanyagokat lehetőleg teljesen külön tároljuk, de mindenképpen elkülönítve a készárutól.

2. feladat

A raktározás két alapvető funkciója a tárolás és az ellátás. A tárolási funkció a raktározást megelőző fázisban létrehozott termékek állagmegőrző elhelyezését, míg az ellátási funkció a következő felhasználási fázis igényei szerinti áru rendelkezésre bocsátását jelenti.

3. feladat

Mindkét mesterség igényel alapanyag, félkész áru és készáru raktározást is.

4. feladat

Vessző: kötegekben, állványon, vagy állvány nélküli elhelyezéssel tárolható. Fonott kosarak: Állványos polcos elhelyezés, méterek szerint rendezve. Gyékény: szabadtéri tárolás kötegelve. Szalma: feldolgozva méret szerint dobozba. Csuhé: válogatva szellős zsákban száraz helyen.

ÖNELLENŐRZŐ FELADATOK

1. feladat

Milyen szempontok szerint alakítjuk ki a raktározás helyiségét?

---

2. feladat

Mi a raktár szerepe?

---

3. feladat

Melyek a raktározással kapcsolatos feladatok?

---

4. feladat

Milyen raktározási feladat láncot lát el a kosárfonó és fonott bútorkészítő és a gyékény, szalma csuhé feldolgozó szakma? Hogyan jelöljük az egyes raktározási feladatokat?

Blank writing area with horizontal lines for the answer to the 4th task.

5. feladat

Hogyan tároljuk a hántolt barna fűzvesszőt és a fehérre hántolt vesszőt?

Blank writing area with horizontal lines for the answer to the 5th task.

6. feladat

Hogyan tároljuk a késztermékeket?

Blank writing area with horizontal lines for the answer to the 6th task.

MEGOLDÁSOK

1. feladat

Védje meg a tárolt árumennyiségét és annak minőségét; korszerű tárolást tegyen lehetővé; megfelelő módon biztosítsa a termelést; biztonságos legyen.

2. feladat

A fogyasztás–hiánypótlás és termelés között áthidaló funkció. Biztosíték nyersanyag szempontjából a folyamatos munkaellátáshoz (nagyobb megrendelés esetén). Segítség az előre nem látható események kiküszöbölésére (áremelkedés, szállítási gondok).

3. feladat

1. Az áru mennyiségének a megóvása a különböző károktól (tűz, törés) 2. Mechanikai igénybevételek pl. ejtés, ütközés, buktatás, nyomás, rázás. 3. Klimatikus igénybevételek pl. hőmérséklet (ha túl magas vagy túl alacsony), a levegő páratartalma, légköri szennyeződések, napfény (ultraibolya sugárzás). 4. A jogtalan eltulajdonítás megakadályozása; Az áru minőségének megóvása az áru jellegétől függően.

4. feladat

A kosárfonó és fonott bútorkészítő és a lágyszárú szálal anyagokat feldolgozó mesterségek a következő raktározási formákat igénylik. A – alapanyag raktár; F – Félkész áruraktár; K – Készárú raktár

5. feladat

Az alapanyagokat szellős száraz helyen tároljuk, nagyon fontos az állagmegóvás miatt, ha fűzvevesszőt tárolunk egy-egy rakatban csak azonos minőségi osztályú, hosszóságú vesszőt lehet tárolni. A rakatokat úgy kell párhuzamosan soronként elhelyezni, hogy közöttük 2,5–3 méter széles közlekedési út maradjon. A szellőzés miatt fontos, hogy a rakatok egymástól 50 cm. távolságra legyenek. A fehérre hántolt vessző a napfénytől védeni kell, mert megsárgul, a tároló helyiséget sötétítő függönnyel kell ellátni.

6. feladat

A fonott anyagok a kosarak nagyobb nyomásra deformálódhatnak. Sajátosságuk, hogy viszonylag nagy teret igénylő darabok, de nagyon könnyűek, kevés darab is nagy helyet foglal el. Ezért a kosarakat egymással szembefordítva, összeigazítva nem színeződő spárgával, zsineggel kell összekötni. A raktározásnál ügyelni kell arra, hogy a termékek termék csoportonként legyenek tárolva. A késztermékeket tárolhatjuk állványon és polcon is.

IRODALOMJEGYZÉK**FELHASZNÁLT IRODALOM**

www.wikipedia.org/wiki/Raktározás (2010.09.04)

http://elib.kkf.hu/edip/D_13857.pdf (2010.09.05)

http://kereskedo.vizsgazz.hu/index.php?option=com_content&task=view&id=44&Itemid=3
(2010.09.15)

http://okjtetelek.vizsgazz.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=5707:14&catid=5:0119-06-1&Itemid=7 (2010.09.13)

Bárány Mara: Csuémunkák. Budapest, 2009.

Bogdán István: Mestere volt egykor. Budapest, 1984.

Bogdán István: Régi magyar mesterségek, Budapest, 1973.

F. Tóth Mária – Székely Éva: Kosárfonás. Budapest, 2002.

Nagy Mari – Vidák István: A kosárkötés magyar hagyományai. Budapest, 2003.

Nyeste Gábor: Kosárfonó szakmai ismeretek I-II. Budapest, 1974.

Kósa László – Szemerkenyi Ágnes: Apáról fiúra. Budapest, 1973.

AJÁNLOTT IRODALOM

Bárány Mara: Csuémunkák. Budapest, 2009.

Bogdán István: Mestere volt egykor. Budapest, 1984.

Bogdán István: Régi magyar mesterségek, Budapest, 1973.

F. Tóth Mária – Székely Éva: Kosárfonás. Budapest, 2002.

Nagy Mari – Vidák István: A kosárkötés magyar hagyományai. Budapest, 2003.

Nyeste Gábor: Kosárfonó szakmai ismeretek I-II. Budapest, 1974.

Kósa László – Szemerkenyi Ágnes: Apáról fiúra. Budapest, 1973.

Szegedi Zoltán–Prezenszki József: Logisztikamenedzsment, Budapest, Kossuth Kiadó, 2003

A(z) 1004–06 modul 039–es szakmai tankönyvi tartalomeleme felhasználható az alábbi szakképesítésekhez:

A szakképesítés OKJ azonosító száma:	A szakképesítés megnevezése
31 215 02 0010 31 01	Csipkekészítő
31 215 02 0010 31 02	Fajátékkészítő
31 215 02 0010 31 03	Faműves
31 215 02 0010 31 04	Fazekas
31 215 02 0010 31 05	Gyékény-, szalma- és csuhéjtárgykészítő
31 215 02 0010 31 06	Kézi és gépi hímző
31 215 02 0010 31 07	Kosárfonó és fonottbútor-készítő
31 215 02 0010 31 08	Szőnyegszövő
31 215 02 0010 31 09	Takács
31 215 02 0100 21 01	Kosárfonó

A szakmai tankönyvi tartalomelem feldolgozásához ajánlott óraszám:

20 óra

MUNKANYAG

A kiadvány az Új Magyarország Fejlesztési Terv
TÁMOP 2.2.1 08/1-2008-0002 „A képzés minőségének és tartalmának
fejlesztése” keretében készült.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.

Kiadja a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet
1085 Budapest, Baross u. 52.

Telefon: (1) 210-1065, Fax: (1) 210-1063

Felelős kiadó:
Nagy László főigazgató